

Zajišťovací řízení v českém civilním procesu

Abstrakt

Předkládaná disertační práce pojednává o doposud nikoliv komplexně zpracovaném tématu týkajícího se zajišťovacího řízení, jež je vedle řízení nalézacího, vykonávacího (exekučního) a insolvenčního zvláštním druhem českého civilního procesu. Toto řízení je v teorii označováno za soubor procesních institutů, které nemají mnoho společného, kromě jednotného základu spočívajícího v předběžném zajištění práva nebo jeho výkonu v případě jeho ohrožení.

V této práci se autorka zabývá zajišťovacími instituty tak, jak jsou vnímány převažující doktrínou, která odpovídá i podstatě věci a právní úpravě, tedy prétorským smírem, předběžnými opatřeními, zajištěním důkazu, zajištěním předmětu důkazního prostředku, soudcovským (a také exekutorským) zástavním právem a žalobou z rušené držby. Z těchto zajišťovacích institutů klade důraz na obecnou úpravu předběžných opatření, výklad o nich je však v podstatné míře aplikovatelný i na předběžná opatření dle ZŘS, jimiž se autorka zabývá výslovně pouze okrajově.

Cílem vypracované disertační práce bylo vytvoření komplexního díla, které splní funkci odborné publikace na téma zajišťovacího řízení v českém civilním procesu a které doposud na trhu odborné literatury chybí.

Práce je rozdělena na dvě části, a to na část obecnou a na část zvláštní. V první (obecné) části práce se autorka věnuje historickému vývoji zajišťovacího řízení, vzniku jeho jednotlivých institutů a dále jeho místu v platném právním řádu. Rozebírá jeho smysl a účel, podstatu jednotlivých institutů, jakož i principy, jimiž je zajišťovací řízení ovládáno. Věnuje se též vzájemnému vztahu zajišťovacího procesního řízení a jeho institutů se zajišťovacími instituty hmotného práva. Dále se autorka zabývá právními úpravami zajišťovacího řízení na Slovensku, ve Francii, v Německu a ve Velké Británii. Stranou neponechává ani úpravu zakotvenou v právu Evropské unie a to včetně vzájemné korelace práva EU a vnitrostátního právního řadu, pokud jde o zajišťovací řízení. Autorka zmiňuje též úpravu na úrovni Evropské úmluvy pro lidská práva a na úrovni mezinárodní. Vedle dílčích závěrů tato část práce vyúsťuje v závěr první části, jehož obsahem je hodnocení platné právní úpravy, včetně jejího srovnání s úpravami jednotlivých států. Autorka nastiňuje pozitiva i úskalí české právní

úpravy a ve světle komparativního zkoumání se obecně zamýšlí nad možnými změnami právní úpravy *de lege ferenda*.

Ve druhé (zvláštní) části práce se autorka zabývá vybranými problémy zajišťovacího řízení z pohledu práva na spravedlivý proces. Předmětem bližší analýzy jsou momenty, které autorka ve světle spravedlivého procesu považuje za nejproblematictější, a to zejména požadavek na odůvodnění rozhodnutí, uplatnění principu rovnosti a kontradiktornosti, zásady ústnosti a přímosti a práva na přístup k soudu. Část práce autorka věnuje i institutu náhrady škody v zajišťovacím řízení jakožto nástroji, který vyvažuje postavení stran v rámci zachování pravidel spravedlivého procesu. V návaznosti na provedený rozbor právní úpravy končí zvláštní část konkrétními návrhy autorky *de lege ferenda*.

Jednotlivé kapitoly práce jsou zakončeny dílčími závěry, v nichž autorka shrnuje dílčí poznatky týkající se daného tématu. Společná linie mezi obecnou a zvláštní částí je tvořena problematikou institutu předběžných opatření obecných, jakožto nejpoužívanějšího a nejproblematictějšího institutu zajišťovacího řízení.